

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre . . . 50 K Félévre . . . 220 K
Negyedévre . . . 110 K Egész évre . . . 440 K

EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik hétfő kivételével minden nap
Felelős főszerkesztő: Dr. Kózlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-48 SZÁM.

Tévedett-e Hegedüs?

Hegedüs Lóránt volt pénzügyminiszter távozásának okaival a napi sajtó és a szakirodalom is behatóan foglalkozott és majdnem egyhangulag megállapította azt, hogy Hegedüsnek mennie kellett, mert célját elérni nem tudta és pénzügyi rendszere helyesnek nem bizonyult. Nézetünk szerint a sajtó nagy részének ezen megállapítása nem felel meg a tényeknek, miért is a fogalmak tisztázása érdekében állónak tartjuk, ha Hegedüs távozását után munkájával és ezen munka eredményével megvizsgáljuk foglalkozunk és ez alkalommal keressük az okokat, melyek Hegedüs távozását előidézték.

Hegedüs célja volt a magyar állam pénzügyeit a lehetőségig rendbehozni, szabályszerű költségvetést összeállítani, lehetővé tenni, hogy az állam rendes kiadásai a bevételekkel fedeztessenek. Ezáltal lehetővé vált volna a bankörzés megállítása és a bankjegymennyiség szaporításának megszüntetése, valamint a magyar korona árfolyamának bizonyos mértékig való stabilizálása.

Minthogy pedig a magyar korona külföldi árfolyama pénzünk belső értékének alatta állott, pénzünk értékének stabilizálása előtt a korona külföldi árfolyamának bizonyos emelkedésének kellett volna bekövetkeznie. A korona értékének emelkedése folytán a fixfizetéses alkalmazottak helyzetében olyfokú javulás állott volna be, mely az államnak a köztisztviselők helyettesével kapcsolatos gondjait is egyelőre megszüntette volna. Az állami gazdálkodás rendszeres voltánál bizonyítására Hegedüs Lóránt beállította a magyar állami jegyintézetet, mely rendszeres kimutatásaival a külföldet is tájékoztatja pénzügyi gazdálkodásunkról. Az állam legnyomasztóbb terheit Hegedüs a vagyonváltás rendszerével kívánta kiegyenlíteni, míg a folyó kiadásokat felemelt adótervekkel kívánta fedezni. Ugy ezen rendkívüli, mint a rendes bevételeket olyképen kívánta a pénzügyminiszter biztosítani, hogy a tárgyi adózás rendszerére támaszkodott, mely nem folyamodik a bevallás rendszeréhez, hanem látható és megfogható tárgyakat, valamint a forgalmat adóztatta meg. Hegedüs ezen intézkedéseibe kapcsolódott különös szerencsén az elmélet és gyakorlat következményei, mert a pénzügyminiszter a mai adómorál mellett a feltétlenül szükséges bevételeket másképp, mint a tárgyi adózásokkal, nem biztosíthatta volna. Ezek a Hegedüs-féle rendszer legfontosabb pontja.

Nézzük már most, hogy ezen rendszer a gyakorlatban mennyiben bizonyult helyesnek. Hegedüsnek különösen eleinte nagy sikere volt. Fáradhatatlan energiával és szinte példátlan szorgalommal alkotta meg egyik reformját a másik után, rendet teremtett az államháztartásban, páratlan gyorsasággal szerkesztette meg a háborn utáni első rendes költségvetést, a költségvetés deficitjét oly csekélyre redukálta, hogy a deficit fedezése áthidalhatatlan nehézségekkel nem járt. Megakadályozta a korona árfolyamának további zuhanását, sőt mindjárt munkája kezdetén egy bár ideiglenes, de mégis jelentékeny árfolyamjavulást is ért el. Koronánk, mely Hegedüs működésének kezdetén egyenlő volt az osztrák koronával és a lengyel márkával, ma 9-szer értékesebb, mint a lengyel marka, és 3-szor értékesebb, mint az osztrák korona. Kétségtelen bizonyíték ez arra, hogy Hegedüs politikája mily mérvben óvta meg koronánkat a végső katasztrófától. A Hegedüs-féle rendszer egy tételének helyességét sem cáfolta meg a gyakorlati élet.

Ha Hegedüsnek mégis buknia kellett, úgy e bukás okai csakis Hegedüs rendszerén kívül fekvő okokra vezethető vissza.

Hegedüs bukásának legfőbb oka az, hogy szervezete az egy évi időtartamra összeszorított emberfeletti munkát nem bírta. Hegedüs minden bizonnyal nem számolt azzal, hogy erejét nem rendszerének zavartalan végrehajtása fogja igénybe venni, hanem az érdekeltségekkel való harca. Hegedüs rendszerét ma is szemlélisnek és nemzeti szempontból feltétlenül helyesnek kell itélnünk, de meg kell állapítanunk azt is, hogy Hegedüs mint ember gyenge volt és nem bírta legyőzni azokat a nehézségeket, amelyek váratlanul rendszerének végrehajtása elé tornyosultak.

Ezt Hegedüsnek hibául nem róhattuk fel. E téren csak egy tekintetben lehetett volna óvatosabb: nem kellett volna annyira tulbecsülni a liberális oldalról vár támogatás értékét.

Hegedüs távozását mindezek után nagy veszteségnek kell tekintenünk és utódjával szemben feltétlenül azon kívánságokkal kell fellépünk, hogy a Hegedüs-féle rendszernek gyakorlati téren bevált gyakorlati intézkedéseit ne ejtse el, hanem építse ki tovább.

Kényszerítő körülmények behatása alatt el kell fogadnunk a kormány azon intézkedését, miszerint a legsürgősebb szükségletek fedezése céljából átmenetileg korlátozott mértékben a jegyintézet forduló kölcsönért. A jegyintézet ezen igénybevétele azonban semmiesetre se terjedjen ki a legsürgősebb mértéken túl, mert a bankörzés újból való megindítása feltétlenül a korona árfolyamának további esését, ezen árfolyamesés pedig újabb drágasági hullámot, nyomort és szenvedést vonna maga után és olyan lavinát indítana meg, mely minden megmaradt értékünket teljes pusztulással fenyegetné.

Csor Frigyes

Baltazárék aktivitásba lépnek

A liberális blokk résztvesz a választásokon

Budapest, okt. 1. Baltazár Dezső, mint püspök, felutazott a ref. zsinat ülésére s ezt az alkalmat felhasználta, hogy kísérletet tegyen arra, hogy mint politikus is az akció terére lépjen. Ismét érintkezésbe lépett az u. n. liberális blokkot alkotó vörös és félvörös politikai ártó tényezőkkel, akik a forradalmak és a vörös rémuralom idején többé-kevésbé kompromittáltak a nevüket s ma mindent elkövetnek, hogy a keresztyén vallásérköcs és a nemzeti gondolat talapzatára helyezkedett politikai irányzatot — vagy amint ők nevezgetni szeretik: a keresztyén kurzust — megbuktassák.

A liberális blokk tegnap este értekezletet tartott, amelyen részt vett Rassai Károly, Baltazár Dezső dr., Ábrahám Dezső, Balla Aladár, Giesswein Sándor, Kerekes Mihály, továbbá a szocialisták részéről Farkas, Vanczák és Payer.

Az értekezlet azt a fontos határozatot hozta, hogy a blokk részt vesz a most követ-

kező képviselőválasztásokon, úgy a felszabadult kerületekben, mint a dorogi kerületben. A blokk keretein belül egy másik mozgalom is megindult. Ennek a célja egy pártba tömöríteni a blokk polgári pártjait és frakcióit.

Budapest, okt. 1. A Polgárok és Munkások Szövetsége a baranyai kerületekben folytatandó választási agitációjáról Bácsy István dr. ny. főpolgármester a következőket mondta:

— A Polgárok és Munkások Szövetsége, vagy amint nevezni szokták, a liberális blokk legutóbb csak elvi határozatot hozott, amelynek értelmében a blokk a baranyai kerületben lehetőleg mindenütt jelöltet állít.

— A szociáldemokrata párt úgy határozott, hogy ő maga nem állít jelölteket, hanem a blokk jelöltjeit támogatja. A jelöltek személyében eddig még megállapodás nem történt. E tekintetben minden valószínűség szerint a pénteki ülésen fognak dönteni.

Nyugatmagyarországot kiűrités után az antant akarja megszállani

Felkelők harca osztrák katonákkal

Sopron, okt. 1. (MTL.) Hohenbruggtól egy kilométernyire keletre az utolsó magyar őrházban éjszakázott tegnap 12 felkelő. Osztrák katonák az éj leple alatt körülfogták az őrházat, meglepték a felkelőket, puskával kézigránáttal támadtak rájuk. A támadás következtében egy felkelő meghalt, 2 felkelő súlyosan, 5 pedig könnyebben megsebesült. Mire a felkelők almukból felocsudtak és ellentámadásba fogtak, az osztrákok visszavonultak. A megsebesült felkelőket, társaik Szentgotthárdra szállították. Utközben az egyik súlyosan sebesült felkelő meghalt úgy, hogy az osztrákok támadásának két halottja van.

Sopron, okt. 1. Magyaróváron ma délután temették el a szeptember 29-iki lajtáuffalui harcban elesett Ehm József felkelőt. A temetésen több ezer ember vett részt. (MTL.)

Bécs, okt. 1. Tegnap éjjel ide érkezett jelentés szerint a magyar felkelők Lipótfalvánál, Fürstenfeldtől délre megtámadták határvédő csapatainkat. A mi részünkön 3 ember megsebesült. A múlt éjjel a Lajta mellett Brucknál több támadás volt, amelyek azonban jelen-

tételenek voltak. Nagymarton szeptember 29-én és szeptember 30-án a magyar felkelők megszállották.

Az ellenzéki Friedrich nyilatkozataiért nem felelős a kormány

Budapest, okt. 1. Friedrich Istvánnak egy női gyűlésen tett nyilatkozata alapján a bécsi lapok még mindig Nyugatmagyarország függetlenségének a kikiáltásával foglalkoznak. A MTL. ptal az erre vonatkozólag kiadott cáfolatára és újból leszögezi, hogy csak rosszakaratú kóhalmány hozhatja kapcsolatba Friedrich Istvánt, a legszükségesebb ellenzék vezérét, vagy annak bármely nyilatkozatát a magyar kormány ténykedésével.

Bánffy külügyminiszter tájékoztatja a nemzetgyűlést

Budapest, okt. 1. A magyar kormánynak eltökélt szándéka, hogy az antant jogyzék követelését teljesíti és mindazon intézkedést megteszi, amely ahhoz szükséges, hogy okt. 4-én az egész nyugatmagyarországi terület átadható legyen.

Bánffy Miklós külügyminiszter a Nyugat-magyarországi ügyekben folytatott tárgyalásról beakar számolni a nemzetgyűlésnek. E végből a nemzetgyűlést legközelebb, valószínűleg október első hetének végére összehívják.

Az antant azt az erkölcsi lehetetlenséget kívánja, hogy magyar fegyver verje le a Magyarországhoz hűségesen ragaszkodókat

Páris, okt. 1. A nagyköveti értekezlet szeptember 28-án figyelemztetést intézett Magyarországhoz. Ebben az intézésben a nagyköveti értekezlet kijelenti, hogy semmiféle kifogása sincsen a közvetítési ajánlat ellen, ha abba Ausztria is belemegy. Mindenesetre érvényben marad azonban a szeptember 28-iki intézés, amelynek értelmében Magyarország tíz napon belül köteles a nyugatmagyarországi vármegyéket teljesen kiüríteni és az átadási jegyzőkönyvet aláírni. A kiürítés kötelezettségét, vagy a kiürítési határidő betartását semmiképpen sem érintheti az, ha Ausztria és Magyarország egy közvetítő elnöklésével tárgyalásokat folytatnának, vagy akár meg is állapodnának egymással. Mihelyt Magyarország teljesítette a szerződés rendelkezéseit, nyomban elfogadják azokat a kataromodókat, amelyekben esetleg a két fél megegyezne. A nagyköveti értekezlet elvárja, hogy Magyarország ígéretéhez képest aláveti magát az értekezlet döntésének és véget vet a felkelők akciójának. A tábornoki bizottság utasítást kapott arra, hogy az átadásnak legkésőbb október 4-én meg kell történni. (MTI.)

Bécs, okt. 1. A „Wiener Allgemeine Zeitung” a nagykövetségi tanácsának ma közölt jegyzékéről ezeket írja: Ez a jegyzék világosságot tekintetében semmi kívánnivalót sem hagy hátra. Teljes udvariassággal megmondja a magyar kormánynak, hogy október 4-ig mit kell eszelekednie. Most talán már a budapesti urak be fogják látni, hogy ebben a nemzetközi kérdésben mi az igazi jogi álláspont. Eddig tudvalevőleg olyan jogi álláspontot konstruáltak maguknak, melyben a valóságban nem volt egyéb brutális erőszaknál.

Haladéktalan kiürítés után antant meg-szállás

Bécs, okt. 1. A római Tribuna a nyugat-magyarországi kérdésben vállalt olasz közvetítéstől a következőket írja: A közvetítés nem érinti az antant ultimátumának érvényét, amelynek értelmében Magyarország köteles október 4-ig kiüríteni Nyugatmagyarországot. Csak későbbi időpontban kerülhet eszél sor Sopron hovatartozása ügyében népszavazásra, ha a közvetítés kedvező talajra talál és mindkét fél kész lesz engedményekre. Az előfeltétel mindenesetre az, hogy Magyarország feltétlenül vesse magát alá a szerződésnek és haladéktalanul ürítse ki az egész területet. Az antant-hatalmak azután Nyugatmagyarországot ideiglenesen megszállják, vagy pedig átveszik a közigazgatást, olyan módon, hogy angol, francia vagy olasz tiszteket állítanak a helyi csendőrség élére. Ezek a tisztek fogják biztosítani a népszavazás szabadságát is, ha azt, amint hisszük, elrendelik.

A Popolo Romano kétségbevonja Magyarorszag öszintéségét és sajnálkozik amiatt, hogy osztrák csendőröknek az életükkel kellett fizetni az antant tehetetlenségéért. Ausztria a népszavazásnak minden előfeltételét megteremtette, azonban az antant képviselői azzal nem törődtek. Az antant Nyugatmagyarországon kudarcot szenvedett, éppugy, amint kudarcot szenvedett Vilnában és Felsősziléziában is.

Mit akar az olasz külügyminiszter?

Páris, okt. 1. (Havas.) Az olasz külügyminiszter a döntést kiakarja venni a cseh miniszterelnök kezéből. Saját állítása szerint nem akar valami különleges megoldást találni. Csúpn azt akarja, hogy a kisantant ne járjon el egymagában.

Benes tájékoztatja az antant

London, okt. 1. A cseh kormány jegyzékét intézett a hatalmakhoz, amely azoknak a megbeszéléseknek a jegyzőkönyvét tartalmazza, amelyeket Benes cseh külügyminiszter legutóbb folytatott az osztrák és magyar követtel.

A jegyzék hangoztatja, hogy a megbeszélések moszani állapotában Ausztria és Magyarország között békés megegyezésre lehet számítani a nyugatmagyarországi vármegyék kérdésében. A cseh kormány a szövetséges hatalmakkal együtt közre fog működni abban, hogy a békszerződés végrehajtását biztosítsák.

Az osztrákok uszítják ránk az antantot

Bécs, okt. 1. A „Neues Wiener Journal” jelenti: Olasz részről kijelentik, hogy Della Torretta olasz külügyminiszter az osztrák szövetségi kancellárral folytatott megbeszélés alapján lehetőnek tartja a megegyezést.

Diplomáciai körökben nem találnak esélyt a remény az ultimátum hatásáról, ezért arra lehet számítani, hogy a Magyarország ellen kitalásba helyezett büntető rendszabályokat a legrövidebb idő alatt végrehajtják.

Utolsó kísérlet az Ausztriával való békés megegyezésre?

Bécs, okt. 1. A magyar kormány megbízásából ma Grätz Gusztáv dr volt magyar külügyminiszter Bécsbe érkezett, hogy Schober kancellárral még egyszer megkísérlelje a békés megegyezést. Tárgyalni fognak a nyugatmagyarországi ellentétek elsimításáról és, hogy addig is, míg a probléma megoldódik, a vasúti forgalom a két szomszéd állam között helyreállítsák és fenntartsák. A tárgyalásokhoz vermes reményeket fűzni nem lehet, mert hiszen Schober az osztrák tuzók pártján áll.

Budapest, okt. 1. Egy esti újság azt a hírt hozta, hogy dr Grätz Gusztáv volt külügyminiszter újabb tárgyalást Schober szövetségi kancellárral a nyugatmagyarországi kérdés békés megoldása érdekében. Mint illetékes helyről értesülünk, ez a hír minden alapot nélkülöz. (MTI.)

Ravasz László püspök beiktatása

Budapest, okt. 1. A dunamelléki ref. egyházkerület új püspökét, Ravasz Lászlót ma iktatták be. Először ünnepélyes egyházkerületi közgyűlést tartottak, majd küldöttséget menesztettek Ravasz Lászlóért. Megérkezése után ünnepélyes keretekben a Kálvin-téri templomba kísérték az új püspököt, ahol a Kormányzót Ráday Gédeon gróf belügyminiszter, Bethlen István gróf miniszterelnök és Vass József kultuszminiszter képviselték. A rom. kath. egyház is képviseltette magát Nemes Bntal címzetes püspökkel.

Takács József egyházkerületi főjegyző és Németh István püspök magasszónyalásu imái után az egyházkerület esperesei megáldották az új püspököt, aki ezek után megtartotta székfoglaló beszédét.

— Erdélyből jött, mondotta, tehát valósággal megtestesítője a magyar fájdalomnak. Magával hozza Erdélynek, a szétroncolt testrészeknek élő jajkiáltását. Felveti a kérdést: mi lesz veled én népem, én magyar nemzetem. Álom jelent meg előtte, mint a zsidó nép egyik prófétája előtt. Egy szép álom, amelyben ott látta maga előtt a megdicsőülést. De ez előtt a megdicsőülés előtt ott látja a esemetét, az újszövetséget, a töviskoronás Jézust.

— Nekünk is, ha megdicsőülni akarunk, egy nagy szenvedésen kell keresztülmennünk. Új ruhába kell öltözködnünk, anyagi ruhába, így kell átmennünk egy nagy lelki tusán, mert ennek a nemzetnek egy nagy lelki reorganizációra van szükség. Szétdarabolt tagjai között égő tüznek kell átfutni, egyetértésnek és együttműködésnek a hazában, hogy megdicsőülhessünk.

Istentisztelet után az új püspök az egyházában fogadta a küldöttségeket.

Egészség 40 millióért

Prága, okt. 1. (Magyar Kurir.) A „Svitani” című lap Massaryk felgyógyulásáról beszámolva, a következőket írja: „Massaryk teljes egészségben tért vissza Capri szigetére. A cseh-tót nemzet valóban boldog lehet, hogy az elnök ur egészséges. A gyógyulás és üdülés „esekély” 40 millió cseh koronába került, amelyet a köztársaság, illetve az állam fedezett.

A magyar asszonyok

A magyar asszonyok napja van ma Debrecenben. Ma teremtik meg nemzeti szövetségük helyi alakulatát. E mellett a tény mellett nem lehet jó érzésű magyar embernek közömbösen elhaladni.

A magyar gondolkodás és a magyar érzés kialakulásában mindig döntő szerepük volt a magyar asszonyoknak. És ha a törvénykönyv nem ruházta is fel őket a multban politikai jogokkal — a nyílt fórumon, ez nem azért történt, mintha nem élt volna az ő hazafias szolgálatukkal, és mintha azt nem tudta volna megbecsülni. Ez egészen más okokból történt. Nem akarta őket az utcára cipelni, ahol por, sár és piszok ragad az emberekre. A politikai szenvedelmeket nem akarta behurcolni a családba, ahol a szentély csendje és tisztasága felett a magyar asszonyi lélek tisztasága oly feltétlenül érvényesül.

Az idők megváltoztak. A férfiak elárultak, tönkretették a hazát. Valami enyhébb kifejezést kerestem. Hiszen nem minden férfi tövöltött a kőlyavetén; nem mindenki az Est és a Világ vezércikkeitől várta a betörők megrémülését. Sokan voltak, akik a fegyverrel szemben a fegyvert, a megköttyösödött fejű pacifisták árulásával szemben a hazaszeretet történelmi hűségét tartották egyedül helyes védekezésnek. És mégis mea culpa kell mindnyájunknak kiáltanunk, mert gyöngék voltunk, megtörték voltunk, gyávák voltunk ahhoz, hogy kiüzzük a csöcselékét onnan, ahol nem volt semmi keresni valójuk.

Azért a rideg valóság az, amin nincs mit szépitni, hogy második ezredvünk kezdetén a magyar férfirend hitványságából és gyöngeségéből omlott össze Magyarország!

És most jönnek az asszonyok, hogy segítsenek felépíteni a falakat, amelyekre bűnös kezek saját sorainkból is csákányt emeltek.

A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége nem azonosítja magát a feminizmus szájakodóival. Helyesen ismeri fel a magyar nőnek hazafias hivatását. Oldalán akar állani a férfinak, hogy felemelje, hogy eszményiségét ébren tartsa, hogy segítsen neki ott, hol a gyöngének kell erősebbnek lenni.

Tudomány, ismeret, világnézet, hazafiság, mind-mind idegen plánta marad abban a társadalomban, amelyben azokat a nő is magáévá nem tette. Csak akkor lesz igazi tulajdonává mindez a férfinak is, minden törekvése csak akkor lesz vérbéli szükségévé a nemzeti társadalomnak is, ha az asszony is ápolja azt a tűzhely melegénél. Azért csak az az igazán művelt nemzet, amelynek asszonyai is műveltek; az a társadalom igazán erős és egységes, amelynek asszonyai is erkölcsösek és csak abban a társadalomban van hazafias ellenállás és képesség az erő kifejtésre, amelynek az asszonyai is öntudatosan honszerető asszonyok.

Bármily különösen hangzik is, a Magyar Asszonyok Szövetségének bölcsőjét a vörösek ringatták: akkor álltak össze nagylelkű budapesti asszonyok, Ritoók Emma, Tormay Cecile, Zichy Rafaelné grófnő s mások, mikor a vörösek örülete rázta a történelmi Magyarország pilléreit. Vakmerőségüket, elszántságukat s akaratukat a nemzetmentés munkájára éppen ezeknek bűnös vakmerősége hívta ki. Az elhatározást tett követte s megszületett a Szövetség. Megalakultak, hogy betöltsék, amit Vörösmarty követelt a magyar uri nőtől:

Mit szűz hevében égő szlv terem,
Költőt, művészt, hőst és nagy férfit,
És mindazt, ami szép, jó, tiszta, szent,
Tőled, nemedtől várjuk, hogy megadd.

Kezében a gyermeknek álmai,
Tündérvilága lelkes ifjunak,
A férfi boldogsága; játszaní
Ily drága kincsek nem adattanak.

Emeld fel bájjaidnak zászlaíját,
Utánad kelnek a hon jobbjai:
Gyönyör lesz tünni hosszú éven át,
Ha díjt szelíd kezed fog nyujtani.

Legmúltabb, ha ezekkel az igékkel köszöntjük mi is a szövetséget debreceni alakulásakor.

Mitrovics Gyula.

MINDEN ÖNTUDATOS MAGYAR EMBER CSAK KERESZTYÉN LAPOT OLVAS!

A kereskedelmi és iparkamara közgyűlése

Szeptember hó 29-én Szent-Királyi Tivadar elnöklésével tartotta rendes közgyűlését a tagok élénk részvétele mellett a kereskedelmi és iparkamara. Nagy számban kerültek tárgyalásra a kereskedőket és iparosokat érdeklő ügyek, melyeket dr. Radó Rózsó főtitkár és dr. Harsányi Imre h. titkár ismertettek.

Az elnöki előterjesztés első pontja Nyugatmagyarország sorsának megemlékező volt. A közgyűlés kifejezést adott azon hazafias meggyőződésének, hogy ez a terület magyar marad.

Lelkes örömmel vette tudomásul a közgyűlés Pécs és Baranya felszabadulását s üdvözlét küldte a felszabadult pécsi kamarának.

Tudomásul vette a közgyűlés, hogy Nyugatmagyarország átadásának küszöbén a soproni kereskedelmi és iparkamara Szombathelyre tette át székhelyét s hogy a szerb megszállás következtében a pécsi kamara a nyár folyamán ideiglenesen Kaposvárról alakított meg. — Váray János lemondása, Kereszturi János elhalálozása következtében Aufrecht Vilmos és Barna Tamás póttagok hivattak be kamarai rendes tagokká. A pénzügyi bizottság bejelentette, hogy a kamara pénztár- és illetékezelését rendben levőknek találta.

A közgyűlés tudomásul vette dr. Julow Viktor segédtitkár lemondását, majd hosszasan foglalkozott Boruss Mihály kamarai fogalmazó fegyelmi ügyével. Boruss fegyelmi uton diltatóból való elbocsátására ítélte.

A közgyűlés Zelinger Ede indítványára utasította az elnökséget a szolgálati és fegyelmi szabályzat megfelelő átdolgozására. A Boruss Mihály fegyelmi ügyében az ügyészi teendőket ellátó dr. Debrezény Barna és Magoss György dr. t. főügyész uraknak önzetlenül teljesített fárasszó munkájukért a közgyűlés köszönetet szavaz.

Tudomásul vette a közgyűlés az elnökségnek a kamarai székház fűtésének biztosítása tárgyában tett intézkedéseit.

A közgyűlés a kamara tisztviselőit rendkívüli beszerzési segítségben részesítette.

Tárgyalás alá került a kereskedelemügyi m. kir. miniszter leirata, melyben a hosszú évekig tartó ernyedetlen és buzgó munkássággal magukat kitüntető ipari munkásoknak felterjesztésre hívta fel a kamarát. Régebben a munkások jutalomban részesítettek, az állam jelenlegi súlyos pénzügyi helyzete azonban ma ezt lehetetlenné teszi s így csupán a kitüntetés etikai része, az elismerő oklevél nyújtása tartott fenn.

A közgyűlés kimondja, hogy a kamara felterjesztésben kéri a kereskedelemügyi m. kir. minisztertől a jutalmak továbbra való fenntartását.

A munkásbiztosító pénztár átiratára kimondja a közgyűlés, hogy nyugdíjogosult tisztviselőit sem betegség sem baleset ellen nem biztosítja, mert a kamara közintézménynek tekintendő, melynek nyugdíjogosult alkalmazottjai a törvény értelmében nem esnek bejelentési kötelezettség alá.

Elhatározza a közgyűlés, hogy felterjesztésben kéri a népjóléti minisztériumot a munkásbiztosító működése körül tapasztalt anomáliák megszüntetésére és a paritásos autonomia visszaállítására.

Foglalkozott a közgyűlés az országgyűlés felsőházáról benyújtott törvényjavaslattal, amely javaslat a felsőházban képviselőket biztosít a kamaráknak. Ide vonatkozólag az az álláspont szegélyeztetett le, hogy az iparnak és kereskedelemnek nagy fontosságára való tekintettel kívánatos, hogy minden kamara egy tagot küldhessen a felsőházba s e tag ne csak a kamara tagjai sorából, hanem általában a kamarához tartozó kereskedők és iparosok sorából legyen választható. Ugyancsak választható legyen a kamara vezető tisztviselője is.

A hadüdvögyek, az állásokat elhagyni kényszerült közalkalmazottak és más egyének részére az ipari szakképzettség megszerzése tekintetében a kereskedelemügyi m. kir. miniszter lényeges könnyítéseket kíván megállapítani.

Elhatározza a közgyűlés, hogy az ipartestületet beérkezett javaslatának revízió alá vételére és újabb véleményadására hívja fel.

Örömmel üdvözlö a közgyűlés a pékipari éjjeli munkájáról szóló törvénytervezetet, melyet erős szociális és munkásvédelmi felfogás jelleméz. A munkásvédelmi követelmények érvényre juttatása szerencsésen van összhangba hozva a munkaadók és fogyasztók kívánalmaival. Az érdekeltekkel történendő meg tárgyalás után véleményét fel fogja terjesztetni a kamara.

A vasárnapi munkaszünet szabályozásáról szóló rendelet a közel jövőben megjelenik. A közgyűlés felhasználja az alkalmat, hogy érdekeltsége kívánságának az utolsó órában is kifejezést adjon és annak érvényt szerezzen.

Figyelemmel a szénellátás nehézségeire, melyek az előjelek szerint a ráuk következő téli időszakban az elmúlt esztendőinél is súlyosabbak lesznek, a kamara elnöksége megkereste a városi tanácsot, hogy a világítási vállalat zavartalan üzemének biztosítása céljából a szénellátás kérdését jó előre gondoskodás tárgyává tenni sziveskedjék.

A kamara közbenjárása folytán a debreceni kereskedők részére érkező áruk elvándorlása ismét Debrecenben történik és nem Budapesten.

Működik a szovjet hóhérbárdja

Anglia segíti az orosz inségéseket

Moszkva, október 1. A moszkvai vizsgálóbizottság egy anarchista társulatot fedezett fel. A banda tíz vezetőjéből egyenlőreket.

London, okt. 1. Csicserin válaszcikkjében kijelentette, hogy a nagyorosz bizottság nem kommunista tagjai, akiket állítólag halálra ítélték, teljesen jól érzik magukat. Nem cáfolja meg azonban azt a hírt, hogy az ítéletet meghozták és azt sem garantálja, hogy az ítéletet nem fogják-e végrehajtani.

Csicserin azt sem magyarázza meg, hogy

Debrecen sz. kir. város színházának és városházának javítási munkálataival kapcsolatban elhatározza a közgyűlés, hogy az ipartandcsok működésének életrekelése céljából közbenjár a kereskedelemügyi m. kir. minisztériumban.

Az általános forgalmi adóndi Zelinger Ede utal arra, hogy a törvény a visszaélésekre rendkívül szigorú büntetéseket állapít meg, holott az általános forgalmi adó új adó, amely most vezetettik be a gyakorlati életbe. A gyakorlati életbe átültetés számos olyan új kérdést fog felvetni, amelyeket előre senki nem látott, melyeknek megoldásáról előre senki nem gondoskodhatott.

A legjobb hiszeműség mellett is könnyen megtörténhetik tehát, hogy az iparosok és kereskedők a törvény rendelkezései alapján büntető eljárás alá vonatnak. Indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy ezen kérdések megtárgyalására újlag értekezletet hív össze, amelyre a pénzügyi hatóság képviselőjét is felkéri részvételre.

Változatlanul fogadja el a közgyűlés az elnöki tanácsnak és szakosztályoknak a törvényhatósági szabályrendeletekre, vásárokról, vámokról és helypénzekre s a kereskedelmi és iparjogi véleményekre vonatkozó előterjesztéseit.

Fegyverkeznek a szerbek

Bécs, okt. 1. Belgrádból jelent a „Grazer Tagespost”: A minisztérium legutóbbi ülésén foglalkozott azzal az ajánlattal, amelyet egy szerb-francia konzorcium tett egy nagy fegyver és lőszergyár alapításáról. Egyhangulag úgy határoztak, hogy miután a feszült európai helyzet következtében a jugoszláv hadsereg teljes felszerelése szükséges, elfogadják a konzorcium ajánlatát.

Másfél millió munka, melynek nincs gazdája

A közkórház javítási költségei

Ismeretes, hogy a kultuskormány még két évvel ezelőtt átvette a várostól a közkórházat és azt az egyetem orvoskari intézményéhez csatolta. Az átvétel egyidejűleg a kórház vezetését s az épületek karbantartásáról való gondoskodást is átvette az állam s az egész közkórház állami kezelésbe ment át.

A kórház vezetősége az átvétel után a kórházi épületeket amelyek a háborús esztendőkhöz alatt teljesen elhanyagolt állapotba kerültek, nyomban kijavíttatta. Megjelentek a kőművesek, asztalosok és ablakosok és négy hét alatt a közkórház avult épületeit a modern kor követelményeinek megfelelően rendezték.

A javítási munkát közel két millió koronába került. Egészen természetes, hogy a városi tanács az építkezésbe bele nem folytathatott, hiszen az állam vette kezelésbe az egész közkórházat és így a tanácsban senki sem gondolhatott arra, hogy a reparáció költségeit az állam a várostól megtéríteni kívánja. Elgondolható ezek után, hogy mennyire meglepte a városi tanácsot a kultuszminisztériumból néhány nappal ezelőtt érkezett leirat, melyben a minisztérium a közkórház reparálása költségeinek metérítését Debrecenről kívánja.

A leirat felett a városi tanács tegnap délelőtti rendkívüli ülésén nagy vita keletkezett.

A tanács azon az állásponton volt, hogy

az átvétel megtörtént; a javítási munkálatokról tehát az állam köteles gondoskodni. A kultuskormány viszont azt vitatja, hogy mivel a közkórház épületein a hibák a város hanyagságából származtak, a javítási költségeket is a városnak kell viselni.

A városi tanácsban az a vélemény alakult ki, hogy az átvétel 2 évvel ezelőtt történt, tehát a hibák és javítási munkálatokat megkívánó körülmények is két év óta származhattak. Ezen körülménnyel fogva, továbbá, mert az ilyen költségek megszavazása közgyűlés elé tartozik, a városi tanács az egész leiratot mellékleteivel együtt be fogja terjesztetni a közgyűlésnek. A közgyűlés majd eldönti a most még vitás kérdést, hogy vajjon a milliók javítási munkálatoknak ki a gazdája, illetőleg megrendelője és hogy ki tartozik a költségeket viselni.

A szociáldemokraták nem választanak Baranyában

Budapest okt. 1. Nyolc-tíz napon belül Baranyában és az egész felszabadult területen teljesen megszűnik az eddigi katonai jellegű közigazgatás és teljesen átadja helyét a polgári funkcionáriusoknak. Az új főispán veszi át a közigazgatás ellenőrzését s ezzel a közigazgatás a polgári hatóságok kezébe kerül.

A belügyminiszter rövidesen visszafogja állítani a politikai agitáció szabadságát a Baranyában és így a délvídeken nemsokára kifognak bontakozni a választási mozgalmak. A szociáldemokrata párt nem várta be a belügyminiszter ilyen irányú rendelkezéseit, hanem arra való hivatkozással, hogy Baranyában politikai gyűlések tartása tilos, egyszerűen elhatározta, hogy a baranyai választásokon sem fog részt venni és ott jelölteket nem állít.

A Felvidék deficitje

Prága okt. 1. A „Slovenski Dennik” kimutatást közöl, mely szerint a Felvidék állami kiadásai 5 milliárd cseh koronára rugnak, míg az adókból befolyó fedezet mindössze is csak 170 millió cseh koronát tesz ki.

A szováti birtok parcellázása

E címen ismertették szept. 27-iki számunkban Debrecen város szováti birtokának eladása ügyében Dánér Béla nemzetgyűlési képviselőnk, továbbá az Altruista Bank vezetésének a nyilatkozatát. Dánér Béla többek között azt is állította, hogy Nagyvinuszky, aki több milliós nyereségtől esne el a miniszter döntése folytán, Esküdt Lajoson és Zeőke Antal keresztl próbálta nagyatádi Szabó Istvánt megközelíteni.

Nagyvinuszky Imre nyilatkozatot küldött be hozzánk, amit hangjánál fogva nem tartunk alkalmasnak a lekötésre. A nemzetgyűlési képviselő fent idézett állítását „közönséges hazugság”-nak nevezi s felszólítja Dánér Bélát, hogy erre vonatkozó bizonyítékait haladéktalanul hozza nyilvánosságra, ellenkező esetben úgy tekinti, hogy ő maga is beismeri, hogy állításai valótlanok. Nyilatkozata szerint a több milliós nyereség fantázia szüleménye, az ő százötven holdja oly gyenge minőségű föld ugyanis, hogy senkinek se kellett, s az Altruista Bank az utolsó percben ajánlotta fel neki, nehogy a nyakán vesszen. Egyébként az ügy a földvásárlók és a bank ügye, s benne a törvényszék lesz hivatva ítélni.

Paupera a pénzügyminiszerségéről

Budapest, október 1. Paupera Ferenc dr. bankigazgató azokról a hírekről, amelyek szerint gróf Bethlen István miniszterelnökkel már megegyezett volna a pénzügyi tárca betöltése ügyében következőkben nyilatkozott:

— A pénzügyi tárca betöltésére vonatkozó és személyemmel kapcsolatosan folyton felmerülő hírekkel szemben ismételt kijelentem, hogy a pénzügyi kibontakozás tekintetében folytatott tárgyalásaink kizárólag tárgyi természetűek voltak és nem érintették a pénzügyi tárca betöltését. Aktiv politikai téren való ilyen irányú közreműködésemet különben is kizárnák egyébűtt vállalt kötelezettségeim.

A kiviteli botrány

Budapest, okt. 1. A rendőrség Zeőke Antal képviselő ügyében annyira előrehaladt a nyomozással, hogy a képviselő kihallgatására már ma délután sor került.

Zeőke azt kéri, hogy a rendőrség tanúként hallgassa ki nagyatádi Szabó István földmívelésügyi minisztert, aki igazolni fogja, hogy nem ő, sem Esküdt Lajos a szóbanforgó ügyben semmiféle lépést nem tett a miniszternél, vagy a minisztériumban.

Böszörmény házhelyet ad a közszolgálati alkalmazottaknak

A Hajduböszörményi Házépítő Szövetkezet ügye nagy lépéssel haladt előre közhasznú célja megvalósulása felé. Hajduböszörmény város nemes közönségének szeptember hó 29-én tartott közgyűlésén egyhangulag megszavazták a kért házhelyeket 500 □ öl nagyságig 10 korona egységében.

Igazi emberbaráti fennkölt gondolkodásra és a közszolgálati alkalmazottak nehéz sorsát átérző és megértő gondolkodásra vall ezen határozat, melynek értékét és becsét emeli még azon körülmény is, hogy egyik érdemes bizottsági tag azt az óhaját fejezte ki, hogy engedtessek meg a tisztviselő telep körül másoknak is házépítkezést.

Nemes szociális érzésről tanuskodik az, midőn a nincsteleket földdel látják el, azonban igazi finom érzés és műveltség érzik ki a város közönségének elhatározásából akkor, amikor az igazi hajléktalanokat segítik családi otthonhoz. A közszolgálati alkalmazottak a legsúlyosabb viszonyok között is — testet és lelket nem kímélve — önzetlenül és a legnagyobb odaadással állottak a polgárság szolgálatában. Amidőn tehát ezeknek jövő boldogulásán és megélhetésén igyekszik Hajduböszörmény város közönsége segíteni, ezen elhatározásával példaként fog szolgálni a többi hajdu városoknak is, amelyekben eddig ilyen szociális eredményt a közszolgálati alkalmazottak nem tudtak elérni.

Egymillió mázsa liszt vihető ki

A legszigorubb ellenőrzést fogantatosítják - Természetben kell leróni a kiviteli illetéket

Budapest, október 1. A Közélelmezési Tanács szombaton délután gróf Bethlen István miniszterelnök elnöklésével ülést tartott, amelyen hozzájárult egymillió métermázsza tiszt kiviteléhez.

Az eddig kivitt szemes gabona- és liszt-mennyiségeket ebbe a mennyiségbe beszámítják. A kivitel kizárólag csak nullás liszttel történhetik. A Közélelmezési Tanács szükségesnek tartja a legszigorubb ellenőrzést, vala-

mint, a valuta eltolódásának következtében, a kiviteli illeték azonnali felemelését.

A kiviteli illeték tekintetében a Közélelmezési Tanács ennek természetben való glerváda mellett foglalt állást. Mindez szükségessé teszi az egész kérdésnek új szabályozását és ezért folyó évi október másodikától kezdődőleg az eddigi hatszáz koronás kiviteli illeték lefizetése joghatállyal egyáltalán nem bír.

Véres sztrájkok

London, okt. 1. A munkátlank pnteken este ismét tüntettek. Több utcán bevették az üzletek kirakatait és más kihágásokat is elkövettek. A rendőrök, akiket a rend helyreállítására kiküldtek, kénytelenek voltak a tüntetők közé lőni. 10 munkás meghalt, 2 súlyosan, többen könnyebben megsebesültek.

Triest, okt. 1. A triesti hajógyári munkások kizárása miatt Triestben és Monfalconében általános sztrájk tört ki. Az újságok sem jelennek meg. Hogy a vasutasok esatla-koznak-e a sztrájkhoz, az bizonytalan.

Művészet

Darkóné Simonffy Irén

városi zeneiskolai tanár tegnap este tartotta önálló hangversenyét a Zeneiskola dísztermében. A művésznőt már régen nem volt módjában a közönségnek a pódiumról hallani, azért most annál hálásabban lehetünk iránta, hogy egész estét betöltő, gazdag és változatos műsorral lépett fel: ezzel az önmaga művészi értékének is eleget tett, de meg ezt az ideit szezon méltóan is vezette be. — A műsoron szerepeltek Bach, Haydn, Beethoven, Brahms, Debussy, Liszt, Grünfeld, szóval a régi nagyok és a modern epigonok egyaránt, úgy hogy közöttük mindenki megtalálhatta a maga kedvelt íróját.

Az előadott darabok közül legjobban tetszett nekünk a Conperind' Albert aprósága, melyben bravuros technikát látunk teljes precizitásban, a hallgatóság igen-igen melegen ünnepelte ezt a számot. A nagyobb művek közül a Liszt Ferenc VIII-ik rapszódiaja okozott teljes gyönyörűséget, amelyben az érzés nemességét, az egyéni felfogás finomságát csodáltuk a kidolgozás és előadásbeli készség tökéletességével párosulva. Ugy vettük észre hogy Lisztet a művésznő legjobban szeretheti és ebbe önti bele rajongó ragaszkodását, művészi tudását és tehetségét a legigazabb módon és a legerősebb mértékben.

A szépszámu előkelő közönség a megérdemelt ünneplésben bőségesen részesítette a művésznőt.

A Fűredy-Fyalkowsky hangversenyekről.

Fűredy F. Gusztáv koncertjei a debreceni zenei életbe úgy beleizmosodtak, hogy nélkülük el se lehet képzelni a zenei évadot. Történeti és esztétikai fejtegetései s az előadás esztétikai becsa a fővárosi zenekritika figyelmét is élénken foglalkoztatták, mikor a múlt télen ott is bemutatta egészen egyéni és úgy látszik egyebűtt ismeretlen gyakorlatát a zeneművészet kultuszában. Az idén egy szerencsés ötlettel a zongora-művészet fejlődését vette programmba, s a zongorához Fyalkowsky Zsófiát nyerte meg. A művészi interpretálásban mindig valamelyik kiváló művésztünkkel kapcsolta bele Debrecen zenei életébe; így tavaly Höchtl Margitot.

Fyalkowsky kisasszony a budapesti műértő közönséget már meghódította egészen egyéni és kiváltságos művészetével, sőt mi több: a kritikát is. Egy pillantás remek műsorára, melyet a három estére fölvetett Scarlattából ez a zongora-héroszai közül a korok és stílusok legkiválóbbjaiból, előre bizonyítja, hogy kivételesen magasrendű gyönyörűségben lesz része a debreceni közönségnek is.

A sorozat holnap, okt. 3-án kezdődik, jegyeket a Méliusz-könyvkereskedés árusít.

Az ir-angol békotárgyalások

Bécs, október 1. A „Neue Freie Preise” jelentő Londonból: Lloyd George De Valerához intézett távirati válaszában fejtetlenül visszatartja még a lehetőségét is annak, hogy az ired szuverén vágyairól tárgyaljanak. Egyébként a válasz hangja békülékeny.

London, október 1. De Valera elfogadta Lloyd George miniszterelnöknek az értekezletre szóló meghívását.

Vasuti szerencsétlenség

Róma, okt. 1. Foggia közelében felhőszakadás folytán súlyos vasuti szerencsétlenség történt, amelynek több súlyos sebesült áldozata van. (MTI. szikratávirata.)

Erdély önállósága felé

Budapest, okt. 1. Az Erdélyi Nemzeti Párt és a Liberális Párt között megegyezés jött létre, amely öt pontból áll és a következőképen hangzik:

1. A két párt az Avarsku kormány megbuktatására közös akcióba lép. 2. A két párt olyan kormány alakítását határozza el, amelyben négy tárca az erdélyieknek jut. 3. Az erdélyi prefektusokat a kormány jelöli ugyan, de a jelölést az Erdélyi Pártnak kell jóváhagynia. 4. Az erdélyi polgármestereket, községi bírákat, képviselőket és szenátorokat kizárólag a Nemzeti Párt jelöli. 5. Erdélyben semmiféle intézkedést az Erdélyi Nemzeti Párt beegyezése nélkül tenni nem szabad.

Ez a megegyezés határozottan az erdélyi regionális politika diadala. Jelentős lépés ez a paktum az erdélyi önállóság felé.

Pilsudszky Varsóban

Varsó, október 1. Tegnap tért vissza utjából az államfő, akit szerencsés megmenekülése alkalmából a főváros népe nagy lelkesedéssel és szeretettel ünnepelt. A pályaudvaron megjelent Ponitovszky elnökkel az élén a kormány, továbbá a diéta küldöttsége, a városi tanácsosok és egyes intézmények küldöttségei. A várost fellebogózták.

Elfogott kommunisták

Budapest, okt. 1. A rendőrségnek sikerült egy kommunista csoport főfőszkét Rákos-ésában kipuhatolni. Lefoglalták az összeesküvők egész levelezését, amelyből megállapítható, hogy az összeesküvők futárszolgálatot is tartottak fenn a bécsi kommunista párttal. Eddig 7 embert tartóztattak le.

A magyar-cseh forgalom

Prága, okt. 1. Itt előkészületeket tesznek egy vasuti konferenciára, amelyen a magyar delegátusokkal a vasutforgalom szabályozásáról fognak tárgyalni.

GERŐ ruha árjegyzéke:

Férfi öltöny és felöltők	K 2400-tól feljebb
Fü öltöny és felöltők	K 1500-tól feljebb
Gyermek öltöny és kabátok	K. 670-tól feljebb
Rövid téli kabát, szörme és bőrbekecsék nagy választékban olcsó szabott árak mellett kaphatók	

Gerő Ernőnél Debrecen
Piac-utca 69. (Megyeházzal szemben.)

NAPI HIREK

Vasárnapi istentiszteletek

A ref. Nagytemplomban délelőtt 10 órákor predikál Dr. Veress István tanközp. int. igazg. délután 5 órákor predikál Konrád Zoltán h. lelkész. Kistemplomban: délelőtt 9 órákor predikál Szele György lelkész. délelőtt 11 órákor predikál Konrád Zoltán h. lelkész. délután 3 órákor predikál Márton Sándor s. lelkész. Kossuth-utcai templomban délelőtt 8 órákor ifjúsági-istentisztelet pred. Baka Béla s. lelkész, délelőtt 10 órákor predikál Könyves Tóth Kálmán lelkész, délután 3 órákor predikál Mezey Béla segédlelkész, Árpádtéri templomban: délelőtt 10 órákor predikál Gábor András s. lelkész, délután 3 órákor predikál Kiss Andor s. lelkész. Ispolytemplomban délelőtt 10 órákor predikál Kiss Andor segédlelkész, délután 3 órákor Varga Jenő s. lelkész.

Homokkerti imaházban délelőtt 10 órákor predikál Molnár Ferenc vallásügyi lelkész. Városi szegényháza-ban délelőtt 10 órákor predikál Varga Ferenc s. lelkész.

Vasárnapi iskolák a következő helyeken tartanak: Egyháztér 17. sz. az egyház tanácstermében d. e. 11 órákor, Dóczy intézetben délelőtt 9 órákor, Kossuth u. 75. sz. délelőtt 9 órákor, Homokkerti imaházban délelőtt 11 órákor, Nőegyleti Árvaházban délelőtt 9 ó. Pacsirta u. iskolában délelőtt 9 órákor, Leány utcai iskolában délelőtt 9 órákor, Csap u. leányiskolában délelőtt 9 órákor, Eötvös u. iskolában d. u. 2 órákor, Diakonissza Otthonban d. u. órákor.

A Konfirmált Leányok Szövetségének összejövetele délután fél 4 órákor, a ref. egyház tanácstermében, (Egyháztér 17. sz.)

Gyermekistentisztelet 2-án és 9-én a szűrteti vakáció miatt egy templomban sem lesz.

A római kath. templomban (2-án) délelőtt fél 7, 11 és fél 12 órákor csendes misék. Fél 10 órákor nagy mise, utána szent beszéd — Deután 3 órákor litánia, és sz. olvasó. 4 órákor sz. beszéd utána Jézus szíve ájtatosság.

A római kath. templomban október egész havában hétélnapok minden délután 5 órákor szent olvasó ájtatosság.

Az ág. evang. templomban (Miklós-utca 3.) folyó hó 25-én, d. e. 10 órákor Jónás András h. lelkész végzi az istentiszteletet.

A debreceni ág. h. ev. egyházközség 1921. okt. 2-án d. e. 11 órákor a templomban közgyűlést tart, melynek tárgya a kerületi felügyelő választása és a lelkészválasztási ügyek rendezése.

A főispán birtokán. Miskolczy Lajos főispán tegnap délután álmossdi birtokára utazott. A főispán csak kedden érkezik vissza Debrecenbe.

Az új egyetemi tanárok lakása. A Tisza-egyetem orvostudományi kara tudvalevőleg még ebben a félévesztendőben megnyílik s a professzorok kinevezéseiket már meg is kapták. Lakáshoz azonban idáig nem jutottak, pedig jórészt attól tette függővé a katedra elfoglalását, hogy megfelelő lakást biztosítsanak részükre. Mint értesülünk, az állam úgy akarja megoldani a problémát, hogy a tervezett kislakásokból 18 lakóházat az egyetemi tanároknak építtet fel. Ezirányban a tárgyalások már folyamatban vannak. Felelőseges rámutatni arra, hogy mit jelent kulturális és egészségügyi szempontból Debrecen városára az orvosi fakultás megnyitása s épen ezért elsőrendű fontosságúnak tartjuk a kérdés mennél sürgetőbb és a viszonyokhoz képest legmegfelelőbb megoldását. Ha Szeged el tudta helyezni a hatalmas kolozsvári egyetem összes tanárait, lehetetlen, hogy Debrecenben is ne találhatnánk módot egy fakultás tanárainak lakáshoz juttatására. Különösen akkor, amikor a város szempontjából annyira jelentős orvosi fakultás megnyitása függ ettől. Reméljük, hogy az állam és a város átlátja a kérdés fontosságát és mennél előbb elhelyezik az orvosprofesszorokat.

Új személyvonat Püspökladány és Budapest között. Mint a máv. debreceni üzletvezetőségétől értesülünk, október hó 10-től kezdve Budapest — keleti — Püspökladány között 1715. és 1716. szám alatt naponkénti közlekedéssel egy új személyvonatpárt helyez forgalomba. Az 1715. közvetlen folytatását képezi a Debrecen—Püspökladány között közlekedő 1767. vonatnak. Indul Püspökladányból 20 óra 15 perckor, Budapest—keletre érkezik 5 órákor. Az 1716. vonat indul Budapest—keletre 22 óra 10 perckor, Püspökladányba érkezik 5 óra 37 perckor és onnan folytatja útját Debrecenig.

Dalárda próba. A Szent László dalárda két tenor szolamának hétfőn, a két basszusnak csütörtökön este fél 7 órákor a Kath. Otthonban próbája lesz. A tagok pontos megjelenését kéri az elnökség.

Az elszakított ózdi vasgyár hazafias munkásai Gömörmegye visszacsatolását kívánják

Budapest, okt. 1. A Magyar Kurirnak jelentik; Ma Ózdra érkezett a cseh-magyar határkiigazító bizottság. A bizottság megérkezése után helyszíni szemlét tartott, miközben a vármegye részéről Biró Pál és Putnoky Mór sorolta fel a magyarság sérelmét és kérte a határ méltányos kiigazítását.

Felemelő és a jobb jövőre erősen biztató volt, amikor az ózdi vasgyár munkásai, akiket a vörösrulom alatt Kun Bélák a legmeg-

bizhatóbb vörösöknek tartottak, küldöttségileg járultak a bizottság elé és kérték, hogy legelőször Gömörmegye megszállott részét esatolják vissza Csonkamagyarországhoz.

Elmondották, hogy a demarkációs vonal családijuktól és kis vagyonkijuktól fosztotta meg őket. A bizottság vezetője: Carrey angol ezredes válaszában méltányosságot és tárgyalagosságot ígért. A bizottság az esti vonattal utazott tovább.

A lakásügyi ankét

Progresszív lakásadó

Budapest, okt. 1. A tegnap félbeszakított lakásügyi ankétet ma 9 órákor nyitotta meg Bernolák Nándor népjóléti miniszter, aki fontos bejelentéseket tett.

A minisztertanácson bejelentette, hogy csak a főváros rendkívüli közgyűlése után fogja a javaslat tervezetét beterjeszteni. A lakásépítés szempontjából különös kedvezményeket fognak adni és arról külön törvény fog intézkedni. A harmadik fontos ujtás pedig az, hogy a tervezet szerint azt a passzust, hogy bizonyos lakásokat meg lehet váltani bizonyos összeg lefizetésével, megváltoztatják. E helyett progresszív lakásadó tervezetét dolgoznak ki; a nagyobb lakásokat nagyobb adóval fogják sújtani.

A jelen voltak valamennyien hozzászóltak a kérdéshez és valamennyien tiltakoztak a diktatori intézmény megvalósítása ellen.

Fajnor mint diplomata

Prága, október 1. Fajnor, a távozó unifikációs miniszter valószínűleg diplomáciai szolgálatba lép és a budapesti jóvátételi bizottság elnöke lesz.

Németország katonai megrendszabályozását megszüntetik

Bécs okt. 1. Párisból jelentik, jó forrásból eredő hír szerint a gazdasági rendszabályok megszüntetésére vonatkozó megbeszélésekkel kapcsolatban fontolós tárgyává teszik a Németország ellen életbeléptetett katonai rendszabályoknak a megszüntetését is úgy, hogy rövid időn belül valószínűleg azokat is megszüntetik. A legfelsőbb tanács újabb megbeszélésen dönt ebben a kérdésben. (MTL.)

Az egységes párt

Budapest, október 1. A többségi párt megalakítására Bethlen István gróf miniszterelnök részéről még nem történt döntő lépés. Ennek azonban nem az az oka, hogy a miniszterelnök elejtette volna ennek tervét, hanem az, hogy ez idő szerint a helyzet nem alkalmas, az akció megindítására. A miniszterelnök megvárja, amíg a külpolitikai helyzet szanálódik.

Budapest, okt. 1. A kormány körében már előre hangoztatják, hogy a többségi pártban helyet foglalhat a kisgazdapártnak és a keresztény pártnak minden tagja, aki nem követ szélsőséges irányt.

Nem menek bele abba a megoldásba hogy olyanoknak is vezérszerep jusson az új, prt intézésében, akik a nemrégiben kipattant kivételi ügyeknél érintve voltak. Ez erkölcsileg is lehetetlenség volna.

Hajdusági Répes Naptár

Október első felében fog megjelenni a „Hajdusági Répes Naptár”.

A naptár egy szellemi részével, mint más érdekes tartalmával fogva értékes ajándéka lesz mindazon előfizetőinknek, akik legelőször egy negyedévre előfizetnek a HAJDUFOLDRA. A naptárban elhelyezendő hirdetések a HAJDUFOLD kiadóhivatala veszi fel.

Az Arany János Társaság rendes taggyűlését f. hó 3-án, hétfőn délután 6 órákor tartja a Nemzeti Hitelintézet fiókja új helyiségében, Kossuth-u. 7.

Rendkívüli tanácsülés. Debrecen város tanácsa tegnap délelőtt 11 órákor Csoka Sámuel h. polgármester elnöke mellett rendkívüli ülésben tárgyal.

Kubelik szerencsésen megmenekült. A Chicago Tribune hírt adott a Jean Breydel hajó katasztrófájáról s megírta azt is, hogy a szerencsétlenül járt utasok között volt Kubelik Jan, a világhírű hegedűművész is.

A művész Margitszigeten lakó családja sürgős távirattal fordult a Londonban lakó Kubelikhoz, akitől most érkezett meg a válasz, amelyben tudatja, hogy szerencsésen megmenekült és egészségesen Londonba érkezett.

Eljegyzés. Loós Mihály eljegyezte Elefánty Erzsike urleányt.

Új iparengedélyek. A városi tanács a tegnap délelőtt tartott rendkívüli tanácsüléséből kifolyólag a következő új iparengedélyeket adta ki: Vértési Lajos orvosi műszerész 100 korona, Nagy Bálintné Czibóka Regina baromfi és tojáskereskedés 100 korona ipardíjak lefizetése mellett.

A hajdulegénység ruházata. Mint ismeretes, a hajdulegénység ruhával való ellátására a városi tanács versenytárgyalást hirdetett. A beérkezett ajánlatok közül a legelőnyösebbet az „Iparosok Országos Szövetkezete” tette s így a szállításra való megrendelést is megkapta. Azonban most az Iparosok Országos szövetkezetének igazgatósága arról értesítette Debrecen város tanácsát, hogy az ajánlattétel óta a posztó ára a posztógyárak becsatolt levelei szerint tetemesen megrágtat s ennél fogva azt kéri a tanácstól, hogy a rendelkezés összarához engedélyezzen még 10% felárat. A tanács tegnap délelőtt tartott rendkívüli ülésén hosszas tárgyalás után a kérelmet elutasította.

A statisztikai hivatal tökéletesítése. A városi tanács a statisztikai hivatal tökéletesítése céljából legutóbb úgy határozott, hogy sok, a hivatalos statisztikát közelebbről érintő iratot és okmányt a statisztikai hivatalban helyez el. Evégből utasította az egyes ügyosztályokat, hogy a statisztikai adatokat tartalmazó iratokat a statisztikai hivatalba szolgáltatassák be.

Hatósági szülésznők fizetéspótléka. A városi hatósági szülésznők a népjóléti miniszteriumtól erre az évre külön helyi pótlékokat kaptak fizetésükön felül. A városi tanács mozgalmat indított az érdekükben, hogy a miniszter a jövő évre is ne csak folyósítsa tovább is ezt a pótlékot, hanem azt a fokozódó drágaság arányában lényegesen emelje fel. Ezt a helyi pótlékot csak a külsőségen szolgálatot teljesítő hatósági szülésznők kapták azért, mert a külsőségre nehéz képzett szülésznőt kapni.

Képesítési pótlék. A város egyik közelmúlt közgyűlése úgy határozott, hogy a város szolgálatában levő 3 tisztviselőjét, akik ügyvédi képesítéssel bírnak, 1800 korona képesítési pótlékban részesíti. Most a városi tanács ezen 3 tisztviselő részére a megszavazott képesítési pótlékot folyósította.

A bécsi magyar iskolaegylet éllelmiszert kér. A bécsi magyar követség kéri, hogy a Bécsben működő magyar iskolaegylet támogassa a város éllelmiszerek küldésével. Ez az egyet a Bécsben élő szegénysorsu magyarok gyermekeinek segélyezésére alakult.

Benczur-szobor Nyíregyházán. Nyíregyháza város képviselőtestülete tegnap tartott közgyűlésén elhatározta, hogy a Nyíregyházán létesítendő Benczur-szobor alapja javára 100 ezer koronával megindítja a gyűjtést. A szobrot Zala Györggyel mintáztatják meg és azó van arról is, hogy a teret, vagy utcát, ahol a szobrot felállítják, Benczurról nevezik el.

Hőre futott egy villanyos. Tegnap délután a Deák Ferenc-utca torkolatában a 106. számú villanyos kereke „hőre futott”. Iszonyatos pánik támadt a villanyos utasai között. Szerencsére a begyúlt kocsi kerekeit a kalauz még idejében észrevette. A villanyost nyomában megállította s így komolyabb baleset nem történt. A kocsit kevéssel utóbb betolták a remizbe.

Mikor a tolvaj az organdát lopja meg. Érdekes feljelentés érkezett a debreceni államrendőrséghez tegnap, melynek pikantériáját az adja meg, hogy egy a feljelentő, mint a tolvaj együtt voltak lakói a kir. ügyészség fogházának. Tacsó Imréné Deák Ferenc-utcai lakosnál albérlő volt Barna Emil rovtomultu egyén, aki tolvajlást követett el s ezért háziasszonyával együtt, aki organdája volt, elítélték. Most, amikor kiszabadult, fölkereste a már szabadlábon levő Tacsinét, hogy bocsánatot kérjen tőle, amiért őt is belekeverte az „ügybe”. A jószívű Tacsiné meg is engedett a bűnbánó tolvajnak, azt azonban már tőle se lehet kívánni, hogy az ellene ismét elkövetett bűnt is megbocsássa. Tudniillik csak a Barna távozása után vette észre, hogy az, amikor egy pillanatra magára hagyta a szobában, a komót fiókját kihúzta és abból több száz koronáját ellopta. Tacsiné feljelentése folytán a rendőrség nyomozza a javulni nem akaró tolvajt.

A városi alkalmazottak lakáspénze. A közgyűlés a városi tisztviselők és alkalmazottak lakáspénzét 115%-kal felemelte csakugy, mint ahogy az állam felemelte az állami tisztviselők lakáspénzét. A tanács most elrendelte ennek a többlet lakáspénznek egy a tényleges szolgálatban álló, mint a nyugdíjasoknak a kifizetését. A többletből nem sok hasznuk van a tisztviselőknek, mert amit lakbérpótlék címen kapnak, ugyanazt be kell fizetni felemelt lakbér fejében a háztulajdonosoknak, illetve 20%-os kincstári részesedés címen az államnak. Amit egyik kezével ad az állam, azt a másik kezével elveszi.

Az áprilisi világrend. A debreceni vörösvilágról tanulmányt írt Rostkovicz Arthur hírlapíró és miután könyvekben nem tudta kiadni, a „Hajdusági Virradat” című ébredő néplap közli folytatásokban „Az örület rémuralma” címen. Az üzletek kommunizálását írja le a H. V. legújabb száma és öltetesen, fordulatosan festi le az elvtársakat. Az új fejezet az áprilisi világrendet festi. Az élénken szerkesztett lap 2 koronáért kapható a keresztény árusoknál és a tözsdékben.

Zöld szoknya. Domokos Lidia Deák Ferenc-utcai lakos feljelentést tett a rendőrségnek, hogy zöld szoknyáját kölcsön adta D. Szabó Lajosnak és az a szoknyát nem juttatta vissza hozzá. A rendőrség megállapította, hogy D. Szabóné a szoknyával Miskolcra ment és megindította az eljárást a zöldszoknyás nő ellen.

Stabilkázán fűtői tanfolyam kezdődik a fémipari szakiskolán október hó 10-én, hétfőn este 6 órakor. Beíratási költségek 235 K-ra rugnak.

A Mezőgazdasági Gépgyár kitüntetése. Szeptember 25-én zárul a Budapesti rendezett Országos Vas- és Gépipari Kiállítás. A magyar gyárpár ismételtén tényes tanujelét adta életrevalóságának. Városunk gyárpárát a Debreceni Mezőgazdasági Gépgyár R.-T. képviselte a legszebb eredménnyel. Kiállított gyártmányai a Kormányzó Öfömlőtsága figyelmét is felhívták és a vállalat jelenlevő igazgatójának elismerését fejezte ki; a kiállítás bírálóbizottsága pedig a vállalatot gyártmányai kiválóságáért aranyéremmel tüntet ki.

Táncestély a Royalban ma vasárnap 7 órai kezdettel az iparos és kereskedő ifjak kispróbabájával egybekötve. Belépő díj 15 korona és a vigalmi adó.

Eljegyzések. Harmath János—Szathmáry Julianna. Nagy Ferenc—Kulesár Mária, Deezky Gábor—Barna Julianna, Goldmann Jenő—Weisz Dóra, Kovács Jenő—Harkó Ilona. Kriegszmann Mózes—Krausz Irén. Szathmáry Imre—Jákó Erzsébet, László János—Erdei Piroška, Berkovits Béla—Párkas Hermina, Erdei János—Varga Katalin, Szalóki Lajos—Erdős Rozália.

Íj. Schaff János táncintézetében a Royalban az új tanfolyam iparos és kereskedő ifjak részére e hó 3-án, hétfőn veszi kezdetét. Beiratkozást már elfogadok.

Menekültek figyelmébe. Hajléktalan menekült és vagonlakó ezentúl a lakáshivatal által lakás iránti kérésére kitűzött tárgyaláson csak az esetben fog kérésével tekintetbe vétetni, ha e hivatal által igazolókönyvében igazolja azt, hogy vagy ide elhelyezett, szolgáltatásra beosztott tisztviselő, ha pedig nem tisztviselő, akkor azt, hogy életérdekei feltétlenül Debrecenhez kötik. Felhívom tehát a hajléktalan menekülteket és vagonlakókat, hogy az esetben, ha köztisztviselők, e hó 4-én, a többiek e hó 5-én erre vonatkozó iratokkal és igazoló könyvekkel e hivatalba ennek igazolása végett (8—13 óráig) feljönni sziveskedjenek. Menekültügyi kirendeltség.

Munkában a zsebvágók. Bűszörményi Gáborné Halap-utca 24. szám alatti lakos tegnap reggel feljelentést tett a rendőrségnek, hogy ismeretlen tettesek a Rakóczi-utcai pincen retiküljét a benne levő iratokkal és 300 korona készpénzzel együtt ellopták. A rendőrség nyomozza a zsebtolvajt.

DEBRECENI

Kalapgyár

3211 ES KÖSA

Női és férfi kalap megrendelések és javítások gyorsan és pontosan készíttetnek

Piac-u. 63. sz.

SPORT.

FTC—Krakovia

Budapest okt. 1. Szombati football eredmény: FTC—Krakovia 1: 0, félidő 0: 0.

A lengyel bajnokságot bemutatókása nem járt sikerrel. Nagy lelkesedéssel játszanak ugyan, azonban az egység és a technika hiányzik játékaikból. Az FTC is mélyen formáján alul szerepelt, különösen csatársora mondta fel a szolgálatot. Az egyetlen gólt a második félidő utolsó percében Pataky rugta. (MTL)

ÉSZAK--KELET KERÜLETKÖZI MÉRKŐZÉS

Ma délután 3 órakor kezdődik az északi kerület válogatott csapatával való mérkőzése a keleti kerület válogatott csapatának.

Két hét óta egyébről sem beszélnek a labdarugás terén, mint e mérkőzésről, hol a keleti kerület válogatottjai kiakarják közszórulni a hírnevükön esett csorbát.

Szeptember hó 11-én volt ugyanis Miskolcon a két válogatott csapat első erőpróba mely mint ismeretes, 2: 0 (1: 0) arányban az északi kerület győzelmével végződött. Az akkori vereség méltóságára felhozható, hogy a kerület nem volt képes azon játékosokkal Miskolcra menni, kiket tulajdonképpen válogatott. Most azonban ez nem áll fenn. A másik fontos körülmény, ami a mérkőzésre is befolyással van: a közönség biztatása és lelkesítése szintén hiányzott Miskolcra, amit talán holnap itt a csapat meg fog kapni.

A miskolci csapatban a válogatott bizottság kevés változtatást eszközölt. A csatársorba Baant az öt megillető helyre a szélére tette, míg összekötőnek Molnár került, ki Plescht helyettesíti. A fedezetsorban előnyös változást eszközöltek. Ugyanis jobb oldalra Grendorfot állították Bury helyett, ezzel azután az egész kerület osztatlan megelegedést váltott ki a beosztás, nem áll ugyanez a kapusnál, mert a multikori védőt, Szilágyit tartja a közönség jobbnak a beállított Szegényáknál. Nálunk ezzel szemben annál gyökeresebb változást eszközöltek. Összesen 3 játékos meg a multikori csapatból ezek: Fried II., Megyeri II., Fábry.

Válogatásban van-e a hiba, vagy a játékosokban, azt ma nem kutatjuk, de meg kell állapítani, hogy nincsen egy standard válogatott csapunk, de bár ez nincsen, nem is igyekezzünk magunknak ilyen rendszeres tréninggel szerezni. És itt gondoljuk az egyik okát, amiért a keleti kerület hírnevben a többiek után kul-

log. A mai nap volna hivatal arra, hogy bizonyosságot tegyünk képességeinkről, és ez ad erőt, kitartást, küzdőképességet a válogatott csapat tagjainak. Azonban ha az, amit a támadás végez, a védelmünk képességei elértéktelenedik, úgy a válogatásban van a hiba.

A két csapat felállítását a következő!

Észak	Szegényak	Dankó
	Postainek	Kripkó
Grendorf	Pataky	
Baan	Molnár	Csapkay
	Muhoray	Presovszky
Pelgár	Vampetics	Buttykay
	Nagy B.	Kereszturi
	Fried II.	Megyeri II.
		Szolárszky II.
		Farkas

Kelet Határőrök: Weinreb és Balogh.

Dikőzár. Paulovich Pál kerületi előadó nagy elfoglaltságára való hivatkozással előadói tisztességéről lemondott. Ez által a kerületnek sürgősen a közelgő szonra való tekintettel új előadóról kell gondoskodni.

Birkózás. Örösi sikertűnek ígérkezik a DVSC folyó hó 9-iki birkózó versenye. A versenyre a DTE, DKASE, DMTE, DMTK és a rendező egyesület összes számottevő birkózót indítja. A DVSC vezetősége azon fáradozik, hogy a verseny sport szempontból a legmagasabb színvonalon legyen. A verseny keretében Kiss Kálmán az idei könnyű súlya kerületi bajnok és Kurtás József DMTE kiváló birkózója között egy meghívási versenyt óhajt létrehozni. Mi a verseny atrakciója volna. A tárgyalások ebben az ügyben folyamatban vannak. Hely: árok: Üllőhely 30 és 20 K, állóhely 10 K, jegyek előre váltathatók Müller H. és fia szállítóeségül.

DMTE Kiszáradás. A debreceni volt nyomdász csapatból átalakult munkáscsapat iránt mind nagyobb érdeklődés és szeretet nyilvánul meg a vidéken, aminek ismét egyik fényes bizonyítéka az a szíves meghívás, melyet Kiszáradról kaptak. Ennek eleget téendő vasárnap a KSE-vel fognak mérkőzni barátságos játék keretében.

KIKSE—KTE. A mérkőzés a mult hétről maradt el, melyet ma fognak pótolni. Véleményünk szerint a KTE fogja a bajnoki pontokat megszerezni.

Élőlvő versenyek. Budapest a Magyar Jogász egyesület, míg Törökszentmiklóson az ottani MOVSE sport egyesület rendez folyó hó 9-én élőlvő versenyt. Budapest a bajnokságok nagy része is eldöntésre került.

Andrássy vándordíj döntője. A MAC ma rendez nagyszabású atlétikai versenyt, melynek keretében kerül eldöntésre a Király-díj, József kir. herceg vándordíj és a nagyhírű Andrássy-díj. A versenyekre Németország legkiválóbb futóbajnokai jönnek el így az első két díjban Hauben 100 m. ezévi bajnoka kerül össze Gerövel a 100 v. és 200 yardon. Tekintve, hogy az idén a 100 m. 16:7 mp futja s a svájci híres futót, Imbachot legyőzte. Gerőnek erős küzdelmet kell vívnia, ha győzni akar. Most pedig 500 méteren a legkiválóbb futók egyike, ki csak azért jött el, hogy a híres vándordíjat, melynek elődje Hans Braunhoz került, Kuruncy és Fixi elől elvigye. Kuruncy már 2 ízben védője a díjnak s ha most sikerül győzni, végérvényesen övé a nagy díj.

Időjárás és éghajlat

Az Ethika tudományterjesztő és könyvkiadó r. t. kiadásában érdekes és értékes könyv jelent meg: Réthly Antal „Időjárás és éghajlat” című munkája.

E 200 oldalra terjedő könyv négy részre oszlik. Az első rész az időjárásról szól, ismertette az időjárás főelemeinek: a hőmérsékletnek, a légnyomásnak, a szélnek, a nedvességnek, a felhőzetnek és a csapadéknak fogalmát, mérését, változásait, egymás közötti összefüggését, jelentőségét. Megemlékezik az időjárásnak oly nagy fontossága kérdéséről: a tudományos intézetek ezirányú működéséről és a helyi időjárás módszereiről egyaránt, kiemelve a háború okozta bámulatos fejlődést. Kiváló figyelemmel van az időjárás gyakorlati fontosságára, mert például — a sokféle vonatkozás közül csak egyet említve — részletesen ismerteti a májusi fagyokat és az ellenük való védekezést. A második részben az éghajlattal foglalkozik általában, a harmadikban Magyarország éghajlatával, míg a negyedik rész — „Függelék” címmel — különböző táblázatokat tartalmaz tanulságos példákkal együtt. A könyv használhatóságát nagyban fokozza a név-, hely- és tárgymutató. A mai viszonyokhoz képest meglepően jó a papiros, tiszta a nyomás, szépek az ábrák, a képek.

Véleményünk szerint Réthly Antal műve — terjedelméhez képest — bámulatosan sokat ölel föl, de bármilyen tömören van is megírva, korántsem száraz, hanem ellenkezően: minden e tárgy iránt csak valamennyire érdeklődő számára is élvezetes olvasmány. Nagy érdeme, hogy az időjárás, az éghajlat mezőgazdasági vonatkozása is kiváló figyelemmel részesül, s minthogy így hazánk meőgazdasági életének érdekeit hathatósan szolgálja nemcsak intelligens gazdaközönségünk számára szerfölött hasznos olvasmány, hanem főiskoláink ifjúsága is jó hasznát veheti a Réthly munkájának, amely mint tankönyv is kiváló.

Göllner János.
gazd. akad. tanár.

SZÍNHÁZ.

Színházak és mozgószínházak közleményei:

Csokonai színházban vasárnap délután a népszínművek gyöngye a „Nani” kerül színpadra helyi helyekkel, este az idény legnagyobb slágere „Offenbach”.

Ezüst sirály hétfőn a Csokonai színházban. Hétfőn A) bérletben mutatkozik be az új honvivő: Göndör Józsa. Pozsonyból szerződött Kardoss Géza színművész nagy előzetes árán. Gyönyörű hangja, balladmesteri tanácsadása és elsőrendű színészi kvalitása predestinálja arra, hogy a közönség kedvence legyen. Az ezüst sirály fő női szerepét Helvey Erzsébet, a közönség becézett kedvence primadonnája kreálja. Kálmán Manci nagyszíves Mariska lesz és Nádossy felejthetetlen Jakob lesz.

Kedden a „Kis cukros” körül színpadra Kardoss Géza felléptével.

A Kalifornia fedélzetén című amerikai detektív történet 5 felvonásban. A főszerepben Juanita Hansen közkezdett művésznővel. Azonkívül a kitűnő kísérő műsor, délután 3-5-ig félhelyi árakkal, 5, 7 és 9-től rendes helyi árakkal az Urániaiban.

Hétfőn okt. hó 3-án este pont fél 9 órakor kezdődik a váradi Haynal Elma a m. kir. operaház tagjának egyetlen nagyszabású rendkívül gazdag műsora és magas színvonalú hangversenye, amelyen Debrecenben még nem volt. A zongorakíséretet dr. Jóna Kálmán ur volt szíves elvállalni, kinek közreműködése is egy művészet. Azonkívül az énekszámok között a 9 éves babaművésznő Benkő Erzsike is fellép, hogy bemutassa különböző klasszikus tánc-kreációit, mellyel a külföldön a legnagyobb színpadokon is óriási sikert aratott és bámulatba ejtette a közönséget. Ezen egyetlen este jegyek mérsékelt áron kaphatók, délelőtt 10-12-ig és délután az Uránia pénztáráján. Siessen jegyét biztosítani!

Ma délután 3-5-ig félhelyi árak mellett láthatja az Uránia kitűnő műsorát. 5, 7 és 9-től rendes árak.

Bestia cirkusz kalandor dráma, mely izgalmas meséjével, gyönyörű amerikai felvételeivel a közönség figyelmét 5 felvonáson keresztül szinte lenyűgözi, ma utoljára körül az elsőrangú kísérő műsorról együtt az Apollóban bemutatásra. Előadások 3 órakor félhelyi árakkal, 5, 7 és 9 órakor rendes helyi árak.

A császár brigadéros. A nagy Napoleon szerelmi regényét Walewska grófnőt mutatta be a múlt héten osztatlan sikerrel az Apollo, hétfőn a nagy császár borzalmas háborúinak egy epizódja, a császár brigadéros-a címen kerül az Apollo műsorára. E 7 felvonásos értékes filmdráma, mely Budapestet megelőzően került az Apollo vásznára, az Apollo kitűnő műsorának egy kiválósága lesz. Előadások 5, 7 és 9 órakor.

Ch. Percele Carola a táncoktatást már megkezdte, beiratkozásokat még elfogad az Uránia épületében levő lakásán és kedden délután 5 órakor a Bika-szálloda kistermében.

A tőzsde

Szüneti napok. A Tőzsde Tanács tegnap, október hó 1. napján Végli Károly elnöklésével ülést tartott és kimondta, hogy október havának 8, 15, 22 és 29. napján az értéktőzsde-forgalom szüneteljen.

Zürichi zárttőzsde szept. 30. (MTI.) Berlin 495, Moszkva 184 25, New York 578, London 3152, Páris 4125, Milánó 2300, Brüsszel 4080, Koppenhága 103.—, Prága 605.—, Budapest 82.—, Zágráb 250, Bukarest 515, Varsó 7. Bécs 0:37, Osztrák lebelvő 36.

Budapesti zárttőzsde szept. 30. (MTI.) Magyar hitel 1760, Osztrák hitel 650, Angol-Magyar bank 750, Lendület bank 750, Magyar-Olasz bank 330, Jelz hitelbank 230. Keresk. bank 7750, Pesti hazai első 31500, Keresk. miskolci 39.75

Dollárt és más idegen pénzt, aranyat, ezüstöt legeslegdrágábban vesz **Simon György** DEBRECEN, Kossuth-u. 11.

A Keletmagyarországi Baromfi és Galambtenyésztők egyesületének hivatalos közlönye.

Felhívás t. tagjainkhoz!

Egyesületünk választmánya f. évi aug. 13-án tartotta első ülését, melyen a választmányi tagok szép számban jelentek meg. Ezen ülésen élénk megbeszélések és beható eszmecsere folytak az irányban, hogy mily utakon és módokon lehetne egyesületünk működését fejleszteni, annak tökéletesítését biztosítani. Az elhangzott javaslatokat az elnökség megfontolás tárgyává tette s azokat az egyesület érdekében alkalomadtán érvényre emeli.

A legfontosabb: a lap kérdése már elintéztet nyert, amennyiben a **Hajdúföld** szerkesztőségének megértő előzékenysége folytán sikerült az egyesületi életet ezúton is biztosítani.

A választmány határozata folytán ismételt szeretettel kéri az elnökség egyesületünk minden egyes tagját, hogy egyesületünk érdekében a legteljesebb propagandát szíveskedjenek kifejtetni, különösen igyekezzenek új tagokat toborozni az egyesületbe való belépésre, valamint lapunknak előfizetésre, mert csak így lesz lehetséges a kitűzött cél megvalósítását biztosítani.

Felkéri a vezetőség az egyesület tagjait, hogy a főtájkárnál vagy az ügyvezető elnöknel szíveskedjenek bejelentést tenni arról, hogy ki milyen állatokat tenyészt.

Egyesületi hivatalos órák. Tudomására hozzuk az egyesületi tagoknak, hogy folyó évi október 2-től minden vasárnap délelőtt 10-11 óráig a városi háza kiadói hivatalának földszinti 10. számú szobájában (bejárat a főkapuval szemben levő udvari feljárónál) hivatalos órát tartunk, mely időben mindennemű egyesületi ügyekben felvilágosítás szerezhető. Ezen intézkedés által a tagokkal való szorosabb kapcsolatot lehetővé válván, tisztelettel kérjük tagtársainkat, hogy felmerülő esetekben a hivatalos helyiséget az érintkezés főlétele végett felkeresni szíveskedjenek.

A f. II. félévi tagsági díjak befizetésére felhívjuk a tagok szíves figyelmét.

Üdvözlő testvéregyesületektől. Egyesületünk megalakulása alkalmából a budapesti magyar baromfitenyésztő és értékesítő szövetség, továbbá a magyar galambtenyésztők országos egyesületétől meglehetősen üdvözlő átiratokat kaptunk, melyekben őszinte, igaz szeretettel kívánnak szerencsét egyesületünk működéséhez. Választmányunk határozata értelmében mindkét egyesületnek köszönetünket nyilvánítottuk azzal, hogy velük egyetemben testvéries együttműködésben és lankadatlan munkássággal kívánjuk a baromfitenyésztés ügyét szolgálni.

Lapunk előfizetése és hirdetések feladása a hivatalos órák alatt eszközölhetők. Előfizetési díj csupán a vasárnapi száma 1/4, évenként 25 K, hirdetési díjak szavanként 2 K, 20% engedménnyel egyesületi tagok részére.

A vedlésről

A nyár elmúltával bekövetkezett a baromfiak vedlése. Tekintettel arra, hogy ezen folyamat különös gondot és figyelmet igényel, bizonyára nem lesz érdektelen, hogy tenyésztőtársainkkal megismertessük a vedlés folyamatát követendő célszerű eljárást s azon gondosságot, melyet állataink s így a magunk érdekében is megtenni kötelességünk.

A vedlés tulajdonképpen a tollazat változását jelenti; az öreg, elavult tollak kihullanak s helyettük újak nőnek ki. Ezen folyamat alatt az állatok valóságos beteg állapotban vannak. Külső jelei a borzongás, étvágytalanság, kedvetlenség minden mozgás iránt. A tenyésztőnek tehát gondoskodni kell arról, hogy az állat gyenge állapotán jól megválasztott s bőséges eledellel könnyítsen és segítsen. Szél és hideg, valamint eső ellen védeni kell az állatokat,

ha a betegség tartama alatt meghűlnek, könnyen elpusztulhatnak. Maga az állat is igyekszik magán segíteni, amennyiben a napsugár, de szél és légáramlattól mentes helyeket keresi fel. Elegendő azokat válasszuk ki, melyeket az állatok leginkább kedvelnek. Ha ezt nem tesszük, akkor megvetik az eleséget s csak épen annyit esznek, amennyit létfenntartásukhoz mulhatatlannul szükséges. Ellenben, ha kedvenc eledellel tartjuk őket, akkor jó állapotban maradnak s ez által a vedlés folyamatát megkönnyítjük. Csekély tápértékű vagy épen rossz magot semmiesetre sem adjunk állatainknak. Nehéz magokkal való etetés sem ajánlatos, mert ezáltal emésztési zavarok és szorulások következhetnek be s így az állatra veszélyes is lehet. Reggel legajánlatosabb langyos meleg elegytakarmányt adni, míg az elülés előtt kukoricát vagy búzát. Kevés kendermaggal való kedveskedés pedig határozott előnyére szolgál a vedlésben levő állatnak. Az áztatott kenyérhaj is jó táplálék s az állatok szívesen is eszik. Tiszta és jó ivóvíz soha ne hiányozzék s abba időnként egy darabka rézgálicot is tegyünk. Ugyanezen jó hatást teszi kevés almasavas vas is.

A vedléshez a petefészkeknek a következő tojási időszakhoz való kifejlődése és felfrissülése kapcsolódik. Ha a baromfi lassan és nehezen esik át a vedlésen, a petefészkek is lassabban fejlődnek s így képződése nem tökéletes, minek folytán kevesebb tojásra számíthatunk. Ha a tyúk későn kezdi a tojáshoz, annak legfőbb oka az, hogy a vedlés tartama alatt nem jó és kielégítő táplálásban részesültek. Mindezek alapján ismételt hangsúlyozzuk, hogy jó táplálkozással igyekezzünk a vedlés folyamatát megkönnyíteni, mert ezáltal a magunk előnyét is szolgáljuk.

HIRDETÉSEK

Angol parókások, blüetták, német sirályok eladók Dr. Kiss Arthur, Debrecen, Kandia u. 15.

Kitenyésztett magasvérű keleti pergők minden színben eladók vagy megfelelő baromfi eleségért, eleserelendők ugyanott 8 és fél méter ruhaszövet, eladó ugyisint különféle gazdasági gépek, u. m. zedőgép, kapáló, cultivator, ekék, eketeszék, répa és szecsavágó. Dr. Biró Pál, Szent-Anna-utca 38.

I. r. Plymouth Rocks kakasok és jerecek eladók Dr. Biró Barna, Szent-Anna-u. 38. sz.

Magasvérű kiállításokon többszörösen díjazott I. r. Angol parókások fehér, babos, sárga, vörös, fekete színekben eladók Csapó László, Kigyó-u. 53. sz. Debrecen.

Magasan szálló keleti pergők többféle színben eladók Péntek László Debrecen, Kigyó u. 43. sz.

I. r. Angol begyések, strasserek, tyuktarkák eladók Tóth Endre Debrecen, Kigyó-u. 31. sz.

I. r. Angol parókások, blüetták, angol pávások, fajtiszt keleti pergők eladók, esetleg baromfi eleségekért eleserelendők Mikó László Sziv-u. 21. Debrecen.

I. r. Angol begyések, angol és magyar pávások, strasserek eladók Lucs Ferenc Kölcsey-u. 11. sz. Debrecen.

Magas rőptű keleti pergők minden színben nagy választékban állandóan kaphatók Piroos István Vígkedvű Mihály-u. 88. sz. Debrecen.

200 darabból álló tenyészdombból tulzaporodás folytán különféle fajgalambok eladók, ugyisint angol pávák, maitaik, magyar begyések, török, nagytestű házi galambok, pesták, pirók, keleti pergők, brünni golyvások Hevesi János Debrecen, Lorántffy-u. 13. sz.

Magas rőptű, keleti pergők állandóan kaphatók Sóvágó József Debrecen, Bánffy-u. 14. sz.

Fajtiszt I. r. Plymouth-Rocks s fehér és sárga orpington törzseket vérfrissítés végett keresünk. Ajánlatok az egyesületi főtájkáshoz intézendők Debrecenbe.

Kiváló szep emdeni ludak kaphatók Némethi József Nagyhortobágy.

Plymouth tyukok és csirkék, galambok, orosz nyulak, sertések eladók Debrecen, Libakert, Szegfű-utca 12. sz.

METEOR MOZGÓBAN
Bocskay-ter.Ma október hó 2-én
vasárnap**A mesterdetektív**

Különös történet 4 felvonásban.

Pali kalandjai

Bohózat 2 felvonásban.

Előadások kezdete d. u. 3, 5, 7 és 9 órákor

Pénztárnyitás d. a. 10 órákor.

Helyárak: P. 16, F. 14, I. 12, II. 8,
III. 6 korona.**Bort veszek**csak nagyobb mennyiségű,
herdőt adok hozzá.**Márkus Jenő**

HATVAN-UTCA 22. SZ.

Mindennemű
könyvhözti munkát, dobozokat pas-
partut, börtárcát
és k. szoruzsalag felírást készít**VARJAS PÁL**könyvkötő-bördiasztves Egyházi 3. sz.
Bank s biztosító intézetek könyveinek
javítását a helyszínen is végzek.
Copia kötések a legutányosabb árban.**Kőváry és Altmann**

szücs mesterek

Debrecen, Piac utca 42.

Pannonia szálló udvar

Mindefféle szücs munkákat szak-
szerűen készít a legutóbbi divat szerint.
Ugyanott kész munkák kaphatók.
Megrendeléseket pontosan eszközöl.**Forgács István**
műorás
Bádogos-u.**Biliárdasztal**teljesen új posztóval be-
huzva, forgatható, sürgő-
sen eladó. Felvilágosítást
ad a kiadóhivatal vagy a
tulajdonos TÓTH JÁNOS
vendéglős, Nyírbátor. ::**Kifutó**az esteli órákra felvételik a
kiadóhivatalba. Jelentkez-
hetni lehet reggel 8-12-ig,
délután 2-6-ig a kiadóba.**ÓCSKA**
STEINER, Eötvös-u. 110.**ARANYÉRT, EZÜSTÉRT**
budapesti magas árakat fizetek**Kramer** Simon fy
utca 17.

Nyomatott a lapkiadó Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadó-vállalat nyomdájában Debrecen, Farkas József-ut 59.

Apró hirdetések**Eladó**Gyöngyvirág-utcában, két
utcarra nyíló több kisebb
lakást magába foglaló ház
vizvezetékekkel, melyből egy
szoba, konyha és istálló
azonnal vevő rendelkezé-
sére bocsátatik. Ár 90000
korona. — Értekezhetni:
Gardák Bankja, Kossuth-
utca 17.**Eladó**egy szőlőprés több kisebb
boros hordó, egy fűvő,
egy taliga és egy-egy fo-
gatu fedéres kocsi Vár. u.
8. sz.**Kötélgyártósegéd**
egy heti munkára tanyára
keresetlik, Hatvan-u. 27.
Érdeklődni vasárnap, rok-
kantak előnyben.**Bélyeggyár
és vésőintézet**PAULÓ L.
Batthyány-utca 28.
Telefon 1368.**Eladó**
jókarban levő kisebb na-
gyobb boroshordó. Bol-
dogfalva 13.**Szüretelők**
felvételnek Monostorpályi
ut 48.**Vörösréz**hulladékot legmagasabb
napi áron vásárol Mándoki
rézműves Arany János 18.**Debreceni Gazdak**Bankja Részvénytársaság
Kossuth-utca 17. Köles-
nőket folyósít házakra, —
földekre és értékpapírokra
Betéteket elfogad, a beté-
tek után kamatot ad. Er-
tékpapírokat és idegen
pénzeket vásárol és elad.
Elfogad értékeket megör-
zés céljából és bérbe ad
(saffé deposit) páncélreke-
szeket. Takarékpénztár és
bankügyletek minden ágá-
zatával foglalkozik. Felek-
nek minden pénzügyi mű-
veletnél rendelkezésére áll.**Boroshordók**használatba állapotban le-
vők 300-600 literesek
m. t. egy 300 hl. eladók.
Megtekinthető és megve-
hető Gottfried Jenő ven-
deglősnél Berettyóújfalun.**Eladók**deska ajtók, ablakok, ge-
rendák, butorok, beton-
csatornaesővek, akácha-
szonfák, kis villanymotor
malomkő, Márton ügyvéd,
Piac-u. 44.**Hordók**eladók, kölcsönzők nagyob-
b tételbe. Pincét bérbeadók.
Poroszlai-u. 10.
Telefon 273.**Mosott rongyot**keres lapunk kiadóhiva-
tala megvételre.**Vasalónő**
festett, tisztított ruhák va-
salásához Állandó mun-
kára felvétetik Hungária
gőzmosóda Peterfia-u. 4.**Madárkedvelők**figyelmébe! Hámozott zab
érkezett ifj. Kovács János
fűszerkereskedő III. Jókai
utca 52.**Bankszolgának**megbízható jozan életű em-
bert azonnal felveszünk.
Gardák Bankja Kossuth
utca 17.**Tanyás**eséléd továbbá egy ház-
mester azonnal felvétetik.
Vár-u. 8.**Telky Józsefné**szücs, elváltat, boák, muf-
lok stb. készítését és át-
alakítását, szörme kabát
bélését és gallérozását
Honvéd u. 32.**Molyhár ellen**szörme és téllruhák megör-
sét a legnagyobb biztonságban
borakáro KÖVÁRY és ALT-
MANN Piac-utca 42.**Makulatura 81 kilós**tételben kapható
lapunk kiadóhiva-
talan.**Halál eset alkalmával bárki meggyőződhet a
GEBAUER KAROLY ÉS TARSA**legelőbbben fennálló temetkezési vállalat elismert legelőbb árairól és lelkiismer-
tes kiszolgálásáról. Közalkalmazottak és menekültek nagy árendomény.
Üzlet: Kossuth-u. 2. (Varo-háza) Telefon nappal 103. Éjjel 60.**Fehértói temetkezési intézete**

DÉGENFELD-TÉR 4. SZÁM (Saját ház.)

Telefon: nappal 11-85, éjjel 10-91

Végez temetéseket helyben és vidéken ju-
tányos árban személyes felügyelet mellett.

:: Exhumál és hullaszállítás vállalt! ::

Raktáron: ÉRCZ- és MŰVIRÁGKOSZORUK!

Rühkenőcs, Kreolin, Kénvirág, Kálszappan és mindenféle
fertőtlenítő szerek**'Radikál' patkányirtó szer stb.**Telefon 14-80. legelőbbban szerezhetők be Telefon 14-80
Korzó Drogueria Debrecen, Piac-utca 42. sz.**Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadó-vál-
lat Részvénytársaság könyvnyomdója.**

TELEFON 3-48. Debrecen Piac-u. 59. TELEFON 3-48.

KÉSZIT:minden a sokszorosító szakba vágó
munkát u. m.: rovatos íveket, folyo-
iratokat, kereskedelmi és más egyéb
nyomatványokat. Esküvői és eljegyzési
értékesítések, névjegyeket, gyászlapokat.

:: Költségvetéssel készsége szolgál. ::

Bérbeveszek50-80 holdas tanyát.
Bérét terményben vagy
pénzben fizetem. —
Ajánlatokat "TANYA"
jeligére a kiadóba kérek**Diót**papírhéjat keresek —
megvételre nagyobb
mennyiségben. Ajánla-
tokat a kiadóba kérek
az ár megjelölésével
"CZUKRASZ" jeligére.**Bervágás keretfűrésszel
Hordódugók**akác fűrészház
kezes és kerék-
gyártáshoz 5-6
cm. vastagságban**Debreceni Gőzfűrés
és faárugyár r.-t.-nál**
Sziv-utca 31. sz. alatt**Lapkihordó asszonyok**felvételnek lapunk kiadóhivatalában
Piac-utca 59.**Gazdasági VAS**
TELEFON: 6-20
Bakos István
vas-kereskedésében. Egy kassza
felvételik.**Keresek**10-15 öl eser esetleg
tölgy tűzfát azonnali ál-
vételre. Ajánlatokat a
kiadóba kérek sürgősen**A Magyarországi Zsidóságról**A Magyarországi zsidók sta-
tisztikája című nagyszerű
6-0 és aktuális mű 6-0

rta: ifj. Wessprémy Kálmán

Ára 24 korona.

Vidékre postán 26 korona.

Kapható lapunk kiadóhivatalában Piac-utca 59.

ElcserélnémSzatmárnémetiben Mátyás házamat, valamint
hírdő-utca 15. sz. alatti házamat, szatmárné-
meti (Szatmárnémeti) központban levő

szőlőmet debreceni házáért

vagy megfelelő értékű földterületért

A ház áll két nagy szobával, lakószobával, fürdőszobával,
előszobával és konyhával, valamint egy nagy szobával,
előszobával, konyhával és egy szoba konyhával lakószobával,
600 négyzetméter területtel, kerttel, minitűz 200 m²
gyümölcsfakkal.A szőlő területén: 4 és egy negyed hold nagy gyümölcsös,
mészes, gesztenye, dió, alma, körte, barack, szilva,
szilvafakkal, minitűz 3200 tőke szőlő, (mészes föld),
bakator, jászóvár, és 2 és egy negyed hold nagy
erdő 25-30 éves vágás.Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos
Varga Endre a M. N. K. és L. Rt. elnöke,
vezetője, Debrecen Piac-utca 59.